2018_6_825_837

നിരാകരണപത്രം

(Disclaimer)

പ്രാദേശികഭാഷയിൽ വിവർത്തനം ചെയ്ത വിധിന്യായം നിർമ്മിത ബുദ്ധ്യാധിഷ്ഠിത വിവർത്തന ഉപകരണത്തിന്റെ സഹായത്തോടെ കേരള ഹൈക്കോടതിയിലെ ഐ.റ്റി. ഡയറക്ടറേറ്റ് സാധൂകരിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. എന്നിരുന്നാലും, ഇതിന്റെ ഉള്ളടക്കത്തിൽ ആശയപരമായോ സാംഗത്യപരമായോ വ്യാകരണപരമായോ ആഖ്യാനപരമായോ തെറ്റുകൾ കടന്നു കൂടാൻ സാധ്യതയുള്ളതാണ്. ഈ തർജ്ജമ കേവലം വ്യവഹാരകക്ഷികളുടെയും പൊതുജനങ്ങളുടെയും പൊതുവായ അറിവിലേക്ക് ഉപയോഗപ്പെടുത്തുവാൻ വേണ്ടി മാത്രം ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതുമാണ്. ഔദ്യോഗികവും പ്രായോഗികവുമായ എല്ലാ ആവശ്യങ്ങൾക്കും വിധി നിർവഹണ നടപ്പാക്കലുകൾക്കും പ്രസ്തുത വിധിന്യായത്തിന്റെ ഇംഗ്ലീഷ് പതിപ്പ് ആധികാരികവും അന്തിമവും ആയിരിക്കും.

2018_6_825_837
2

[2018] 6 S.C.R. 825

സുശീല അഗർവാളും മറ്റുള്ളവരും

v.

സ്റ്റേറ്റ് (NCT ഓഫ് ഡൽഹി) യും മറ്റൊരാളും

2017-ലെ പ്രത്യേകാനുമതി ഹർജി (ക്രിമിനൽ) നമ്പർ 7281-7282

2018 മേയ് 15

[ജസ്റ്റിസ് കുര്യൻ ജോസഫ്, ജസ്റ്റിസ് മോഹൻ എം. ശാന്തനഗൗഡർ, ജസ്റ്റിസ് നവീൻ സിൻഹ]

ജാമ്യം – മുൻകൂർ ജാമ്യം ഒരു നിശ്ചിത കാലയളവിലേക്ക് മാത്രമായിരിക്കണമെന്നുണ്ടോ – ഇതിൽ വിഭിന്നമായ രണ്ട് കാഴ്ചപ്പാടുകൾ നിലവിലുണ്ട്: മുൻകൂർ ജാമ്യം പരിമിതമായ കാലയളവിലേക്ക് മാത്രമാകരുത് എന്ന് ഒരു വിഭാഗം വിധിന്യായങ്ങൾ പിന്തുണയ്ക്കുമ്പോൾ, മുൻകൂർ ജാമ്യ ഉത്തരവുകൾ നിശ്ചിത കാലാവധിയുള്ളതായിരിക്കണം എന്ന് മറ്റൊരു വിഭാഗം വാദിക്കുന്നു – വ്യത്യസ്ത അംഗബലമുള്ള ബെഞ്ചുകളുടെ ഈ വൈരുദ്ധ്യമുള്ള കാഴ്ചപ്പാടുകളുടെ വെളിച്ചത്തിൽ, താഴെ പറയുന്ന ചോദ്യങ്ങൾ വിശാലമായ ബെഞ്ചിന്റെ പരിഗണനയ്ക്കായി വിട്ടു: (i) ക്രിമിനൽ നടപടിക്രമം വകുപ്പ് 438 പ്രകാരം ഒരാൾക്ക് അനുവദിക്കുന്ന സംരക്ഷണം, വിചാരണ കോടതിയിൽ ഹാജരായി സ്ഥിര ജാമ്യം തേടുന്നതിനായി ഒരു നിശ്ചിത കാലയളവിലേക്ക് മാത്രമായി പരിമിതപ്പെടുത്തേണ്ടതുണ്ടോ? (ii) പ്രതിയെ കോടതി സമൻസ് അയച്ച് വിളിച്ചുവരുത്തുന്ന ഘട്ടത്തിൽ മുൻകൂർ ജാമ്യത്തിന്റെ കാലാവധി അവസാനിക്കേണ്ടതുണ്ടോ

2018_6_825_837

3

- ക്രിമിനൽ നടപടിക്രമം, 1973 – വകുപ്പ് 438.

ശ്രീ ഹർബക്ഷ് സിംഗ് സിബിയയും മറ്റുള്ളവരും v. സ്റ്റേറ്റ് ഓഫ് പഞ്ചാബ് **(1980) 2 SCC 565 : [1980] 3 SCR 383** ; *സിദ്ധാരാം സത്‌ലിംഗപ്പ മേത്രെ v. സ്റ്റേറ്റ് ഓഫ് മഹാരാഷ്ട്രയും മറ്റുള്ളവരും* **(2011) 1 SCC 694 : [2010] 15 SCR 201** ; *ഭദ്രേഷ് ബിപിൻഭായ് ഷേത്ത് v. സ്റ്റേറ്റ് ഓഫ് ഗുജറാത്തും മറ്റൊരാളും* **(2016) 1 SCC 152 : [2015] 10 SCR 398** ; *സലാഹുദ്ദീൻ അബ്ദുൾസമദ് ഷെയ്ഖ് v. സ്റ്റേറ്റ് ഓഫ് മഹാരാഷ്ട്ര* **(1996) 1 SCC 667 : [1995] 6 Suppl. SCR 556** ; *കെ.എൽ. വർമ്മ v. സ്റ്റേറ്റും മറ്റൊരാളും* **(1998) 9 SCC 348** ; *സുനിത ദേവി v. സ്റ്റേറ്റ് ഓഫ് ബീഹാറും മറ്റൊരാളും* **(2005) 1 SCC 608 : [2004] 6 Suppl. SCR 707** ; *അദ്രി ധരൻ ദാസ് v. സ്റ്റേറ്റ് ഓഫ് വെസ്റ്റ് ബംഗാൾ* **(2005) 4 SCC 303 : [2005] 2 SCR 188** ; *നിർമ്മൽ ജീത് കൗർ v. സ്റ്റേറ്റ് ഓഫ് മധ്യപ്രദേശും മറ്റൊരാളും* **(2004) 7 SCC 558 : [2004] 3 Suppl. SCR 1006** ; *എച്ച്.ഡി.എഫ്.സി (HDFC) ബാങ്ക് ലിമിറ്റഡ് v. ജെ.ജെ. മന്നൻ* **(2010) 1 SCC 679 : [2009] 16 SCR 590** ; *സത്പാൽ സിംഗ് v. ദ സ്റ്റേറ്റ് ഓഫ് പഞ്ചാബ്* **(2018) SCC Online SC 415** – പരാമർശിച്ചു.

<u>ഉദ്ധരിച്ച കേസുകൾ</u>

[1980] 3 SCR 383	**പരാമർശിച്ചു**	**ഖണ്ഡിക 2**
[2010] 15 SCR 201	**പരാമർശിച്ചു**	**ഖണ്ഡിക 3**

2018_6_825_837

4

[2015] 10 SCR 398	**പരാമർശിച്ചു**	**ഖണ്ഡിക 3**
[1995] 6 Suppl. SCR 556	**പരാമർശിച്ചു**	**ഖണ്ഡിക 4**
(1998) 9 SCC 348	**പരാമർശിച്ചു**	**ഖണ്ഡിക 4**
[2004] 6 Suppl. SCR 707	**പരാമർശിച്ചു**	**ഖണ്ഡിക 4**
[2005] 2 SCR 188	**പരാമർശിച്ചു**	**ഖണ്ഡിക 4**
[2004] 3 Suppl. SCR 1006	**പരാമർശിച്ചു**	**ഖണ്ഡിക 4**
[2009] 16 SCR 590	**പരാമർശിച്ചു**	**ഖണ്ഡിക 5**

ക്രിമിനൽ അപ്പീൽ അധികാരിത: 2017-ലെ പ്രത്യേകാനുമതി ഹർജി (ക്രിമിനൽ) നമ്പർ 7281-7282 .

ന്യൂ ഡൽഹിയിലെ ഡൽഹി ഹൈക്കോടതിയുടെ 02.08.2017-ലെ ബി.എ. നമ്പർ 1415 / 2017 ഉത്തരവിൽ നിന്നുള്ളത്.

കക്ഷികൾക്കായി ഹാജരായ അഭിഭാഷകർ: വിക്രംജിത് ബാനർജി (എ.എസ്.ജി), എച്ച്.പി. റാവൽ (സീനിയർ അഡ്വക്കേറ്റ്), ഗീത ലൂത്ര, നിപുൺ സക്സേന, ആദിത്യ പി. അറോറ, ദിവ്യ ആനന്ദ്, അഭയ് കുമാർ, വിനീത് കുമാർ സിംഗ്, സൗരഭ് മിശ്ര, പ്രണയ് രഞ്ജൻ, സി.കെ. സുചരിത, സഞ്ജയ് കുമാർ ത്യാഗി, ആയുഷ് ആനന്ദ്, ശുഭേന്ദു ആനന്ദ്, ശ്രുതി അഗർവാൾ, ഉജ്ജ്വൽ ജെയിൻ, പ്രതീക് യാദവ്, ബി.v. ബാലറാം ദാസ്, സി.എസ്.എൻ. മോഹൻ റാവു, ലോകേഷ് കുമാർ ശർമ്മ, ബി. ക്രാന്തി കുമാർ.

കോടതിയുടെ ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിച്ചത്:

ജസ്റ്റിസ് കുര്യൻ. 1. മുൻകൂർ ജാമ്യം ഒരു നിശ്ചിത കാലയളവിലേക്ക് മാത്രമായിരിക്കണമോ എന്നതാണ് ഈ കോടതിയുടെ മുന്നിലുള്ള വിഷയം. ഇതിൽ വിഭിന്നമായ രണ്ട് കാഴ്ചപ്പാടുകൾ നിലവിലുണ്ട്.

2. മുൻകൂർ ജാമ്യം പരിമിതമായ കാലയളവിലേക്ക് മാത്രമാകരുത് എന്ന വിധിന്യായങ്ങൾ, ഈ കോടതിയുടെ ഭരണഘടനാ ബെഞ്ച് '**ശ്രീ ഗുർബക്ഷ് സിംഗ് സിബിയയും മറ്റുള്ളവരും v. സ്റ്റേറ്റ് ഓഫ് പഞ്ചാബ്**' എന്ന കേസിൽ എടുത്ത തീരുമാനത്തെയാണ് ആധാരമാക്കുന്നത്.

3. **സിദ്ധാരാം സത്ലിംഗപ്പ മേത്രെ v. സ്റ്റേറ്റ് ഓഫ് മഹാരാഷ്ട്രയും മറ്റുള്ളവരും**[2] എന്നത് മുൻകൂർ ജാമ്യത്തിന്റെ വ്യാപ്തിയെയും ലക്ഷ്യത്തെയും കുറിച്ച് രണ്ട് ജഡ്ജിമാരുടെ ബെഞ്ച് പുറപ്പെടുവിച്ച വളരെ വിശദമായ വിധിന്യായമാണ്. മുൻകൂർ ജാമ്യം അനുവദിച്ചാൽ അത് സാധാരണഗതിയിൽ കേസിന്റെ വിചാരണ വരെ തുടരണമെന്ന് ഭരണഘടനാ ബെഞ്ച്

1 (1980) 2 SCC 565
2 (2011) 1 SCC 694

പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നാണ് **മേത്ര** കേസിൽ (മേൽപ്പരാമർശം) ഈ കോടതി വിലയിരുത്തിയത്. അത് ഉദ്ധരിക്കുന്നത് ഉചിതമായിരിക്കും:

"**94.** കോടതി മുമ്പാകെയുള്ള ആരോപണങ്ങളും വാദങ്ങളും വിലയിരുത്തിയ ശേഷം മുൻകൂർ ജാമ്യം നൽകാൻ കോടതിക്ക് താല്പര്യമുണ്ടെങ്കിൽ, ഇടക്കാല ജാമ്യം അനുവദിക്കുകയും പബ്ലിക് പ്രോസിക്യൂട്ടർക്ക് നോട്ടീസ് അയക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണ്. പബ്ലിക് പ്രോസിക്യൂട്ടറെ കേട്ടശേഷം കോടതിക്ക് ജാമ്യാപേക്ഷ തള്ളുകയോ അല്ലെങ്കിൽ നേരത്തെ നൽകിയ ജാമ്യം സ്ഥിരപ്പെടുത്തുകയോ ചെയ്യാം. ജാമ്യം അനുവദിക്കുന്നതിന് നിബന്ധനകൾ ഏർപ്പെടുത്താൻ കോടതിക്ക് തീർച്ചയായും അധികാരമുണ്ട്. കോടതി നൽകിയ സ്വാതന്ത്ര്യം ദുരുപയോഗം ചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ, ഏതുസമയത്തും ജാമ്യം റദ്ദാക്കാനോ നിബന്ധനകളിൽ മാറ്റം വരുത്താനോ പബ്ലിക് പ്രോസിക്യൂട്ടർക്കോ പരാതിക്കാരനോ അതേ കോടതിയെ സമീപിക്കാവുന്നതാണ്. കോടതി അനുവദിക്കുന്ന ജാമ്യം സാധാരണഗതിയിൽ കേസിന്റെ വിചാരണ വരെ തുടരേണ്ടതാണ്.

95. മുൻകൂർ ജാമ്യം പരിമിതമായ കാലയളവിലേക്ക് മാത്രം അനുവദിക്കുകയും, അതിനുശേഷം പ്രതിയോട് കീഴടങ്ങാനും സ്ഥിര ജാമ്യത്തിന് അപേക്ഷിക്കാനും നിർദ്ദേശിക്കുന്നത് നിയമനിർമ്മാണ സഭയുടെ ഉദ്ദേശ്യത്തിനും സിബ്ബിയ കേസിലെ ഭരണഘടനാ ബെഞ്ചിന്റെ വിധിന്യായത്തിനും വിരുദ്ധമാണ്."

(ഊന്നൽ നൽകിയിരിക്കുന്നു)

മേത്ര കേസിലെ ഈ തീരുമാനം അടുത്തിടെ **ഭദ്രേഷ് ബിപിൻഭായ് ഷേത്ത് v. സ്റ്റേറ്റ്**

ഓഫ് ഗുജറാത്തും മറ്റൊരാളും[3] എന്ന കേസിൽ പിന്തുടരുകയുണ്ടായി.

4. മുൻകൂർ ജാമ്യ ഉത്തരവുകൾ പരിമിതമായ കാലാവധിയിലേക്ക് മാത്രമായിരിക്കണം എന്നതാണ് രണ്ടാമത്തെ കാഴ്ചപ്പാട്. മൂന്ന് ജഡ്ജിമാരുടെ ബെഞ്ച് പുറപ്പെടുവിച്ച ആദ്യകാല തീരുമാനങ്ങളിൽ ഒന്നാണ് **സലാഹുദ്ദീൻ അബ്ദുൾസമദ് ഷെയ്ഖ് v. സ്റ്റേറ്റ് ഓഫ് മഹാരാഷ്ട്ര**[4]**. സിബ്ബിയ** (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിലെ ഭരണഘടനാ ബെഞ്ചിനെക്കുറിച്ച് ഇതിൽ പരാമർശമില്ല എന്നത് ശരിയാണ്. എങ്കിലും, മുൻകൂർ ജാമ്യം എന്ന ആശയത്തെക്കുറിച്ച് ചർച്ച ചെയ്തുകൊണ്ട് ഈ കോടതി എടുത്ത നിലപാട് ഇതാണ്:

> "**2.** ക്രിമിനൽ നടപടിക്രമം വകുപ്പ് 438 പ്രകാരം, ജാമ്യമില്ലാ വകുപ്പുകൾ പ്രകാരം അറസ്റ്റ് ചെയ്യപ്പെടുമെന്ന് സംശയിക്കുവാൻ ഏതെങ്കിലും വ്യക്തിക്ക് ന്യായമായ കാരണമുണ്ടെങ്കിൽ, ഹൈക്കോടതിക്കോ സെഷൻസ് കോടതിക്കോ ഉചിതമെന്ന് തോന്നുന്ന പക്ഷം, അത്തരം അറസ്റ്റ് ഉണ്ടായാൽ അയാളെ ജാമ്യത്തിൽ വിട്ടയക്കാൻ നിർദ്ദേശിക്കാവുന്നതാണ്. ആ ഉത്തരവിൽ കേസിന്റെ പ്രത്യേക സാഹചര്യങ്ങൾ പരിഗണിച്ച് അനുയോജ്യമായ നിബന്ധനകൾ ഉൾപ്പെടുത്താനും കോടതിക്ക് അധികാരമുണ്ട്. ജാമ്യമില്ലാത്ത കേസുകളിൽ അറസ്റ്റ് മുൻകൂട്ടി കണ്ടാണ് മുൻകൂർ ജാമ്യം അനുവദിക്കുന്നത്, എന്നാൽ ഇതിനർത്ഥം പ്രതിയെ വിചാരണ ചെയ്യേണ്ട കോടതിയെ മറികടക്കുക എന്നല്ല. അതുകൊണ്ടാണ് ഹൈക്കോടതി ജാമ്യത്തിന് ഒരു നിശ്ചിത കാലാവധി നിശ്ചയിച്ചതും, ആ കാലാവധി കഴിയുമ്പോൾ സാധാരണ കോടതിയിൽ ജാമ്യത്തിനായി അപേക്ഷിക്കാൻ ഹർജിക്കാരനോട് നിർദ്ദേശിച്ചതും. ഇതാണ് പിന്തുടരേണ്ട ശരിയായ നടപടിക്രമം. കാരണം, സെഷൻസ് കോടതിയോ

3 (2016) 1 SCC 152
4 (1996) 1 SCC 667

ഹൈക്കോടതിയോ മുൻകൂർ ജാമ്യം അനുവദിക്കുന്ന ഘട്ടത്തിൽ അന്വേഷണം പൂർണ്ണമായിരിക്കില്ല, അതിനാൽ തന്നെ പ്രതിക്കെതിരെയുള്ള തെളിവുകളുടെ സ്വഭാവത്തെക്കുറിച്ച് കോടതിക്ക് അറിവുണ്ടാകില്ല. അതുകൊണ്ട് അത്തരം മുൻകൂർ ജാമ്യ ഉത്തരവുകൾ പരിമിതമായ കാലയളവിലേക്ക് മാത്രമുള്ളതായിരിക്കേണ്ടത് ആവശ്യമാണ്. സാധാരണയായി ആ കാലാവധിയോ അല്ലെങ്കിൽ നീട്ടിനൽകിയ കാലാവധിയോ അവസാനിക്കുമ്പോൾ, അന്വേഷണത്തിലെ പുരോഗതിയോ കുറ്റപത്രം സമർപ്പിക്കലോ വഴി ലഭ്യമായ തെളിവുകൾ വിലയിരുത്തി തീരുമാനമെടുക്കാൻ സാധാരണ കോടതിക്ക് വിട്ടുകൊടുക്കേണ്ടതാണ്.

3. കൊലപാതകം പോലുള്ള ഗൗരവമേറിയ കേസുകളിൽ പോലും മുൻകൂർ ജാമ്യ ഉത്തരവ് ലഭിക്കാനിടയുണ്ടെന്ന് തിരിച്ചറിയേണ്ടതുണ്ട്. അതിനാൽ അത്തരം ഉത്തരവുകളുടെ കാലാവധി പരിമിതപ്പെടുത്തേണ്ടത് അത്യാവശ്യമാണ്. സാധാരണഗതിയിൽ മുൻകൂർ ജാമ്യം അനുവദിക്കുന്ന കോടതി, ആ കുറ്റകൃത്യം കൈകാര്യം ചെയ്യേണ്ട യഥാർത്ഥ കോടതിക്ക് പകരമായി പ്രവർത്തിക്കരുത്. തങ്ങളുടെ മുന്നിലുള്ള തെളിവുകൾ പരിഗണിച്ച് പ്രതിക്ക് ജാമ്യത്തിന് അർഹതയുണ്ടോ എന്ന് തീരുമാനിക്കേണ്ടത് ആ കോടതിയാണ്."

ഈ കാഴ്ചപ്പാട് **കെ.എൽ. വർമ്മ v. സ്റ്റേറ്റും മറ്റൊരാളും**[5], **സുനിത ദേവി v. സ്റ്റേറ്റ് ഓഫ് ബീഹാറും മറ്റൊരാളും**[6], **അദ്രി ധരൻ ദാസ് v. സ്റ്റേറ്റ് ഓഫ് വെസ്റ്റ് ബംഗാൾ**[7] എന്നീ കേസുകളിലും പിന്തുടരുകയുണ്ടായി. **കെ.എൽ. വർമ്മ** (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിൽ, സലാഹുദ്ദീൻ കേസിനെ പരാമർശിച്ചുകൊണ്ട് ഈ കോടതി ഇപ്രകാരം നിരീക്ഷിച്ചു:

---

5 (1998) 9 SCC 348

6 (2005) 1 SCC 608

7 (2005) 4 SCC 303

"**3.** 9-10-1996, 11-10-1996 എന്നീ തീയതികളിലെ രണ്ട് ഉത്തരവുകളും ഈ കോടതി സൂക്ഷ്മമായി പരിശോധിച്ചു. പ്രതിഭാഗം അഭിഭാഷകന്റെയും സി.ബി.ഐ അഭിഭാഷകന്റെയും വാദങ്ങൾ കേൾക്കുകയും ചെയ്തു. വിചാരണയ്ക്കുള്ള അനുമതി ആവശ്യമാണോ എന്ന കാര്യത്തിൽ ഹൈക്കോടതി ഒരു തീരുമാനമെടുക്കുകയോ, അതിന് കഴിയുന്നില്ലെങ്കിൽ ആ നിർണ്ണായക ചോദ്യത്തിന് ഉത്തരം ലഭിക്കുന്നത് വരെ തുടർ നടപടികൾ സ്റ്റേ ചെയ്യുകയോ ആയിരുന്നു ശരിയായ മാർഗ്ഗമെന്ന് ഈ കോടതി കരുതുന്നു. 9-10-1996-ലെ ഉത്തരവിൽ നിന്നുള്ള മറ്റൊരു ചോദ്യത്തെ സംബന്ധിച്ച്, ഈ കോടതിയുടെ സലാഹുദ്ദീൻ അബ്ദുൾസമദ് ഷെയ്ഖ് v. സ്റ്റേറ്റ് ഓഫ് മഹാരാഷ്ട്ര എന്ന വിധിന്യായത്തെയാണ് ഹൈക്കോടതി ആധാരമാക്കിയതെന്ന് ഈ കോടതി കാണുന്നു. പ്രസ്തുത കേസിൽ, ഇടക്കാല മുൻകൂർ ജാമ്യം അനുവദിക്കുമ്പോൾ ഹൈക്കോടതി ചില നിബന്ധനകൾ വെച്ചിരുന്നു. അതിലൊന്ന്, പ്രതി തന്റെ പേരിൽ നിലവിലുള്ള കേസ് പരിഗണിക്കുന്ന കോടതിയിൽ സ്ഥിര ജാമ്യത്തിനായി അപേക്ഷിക്കണം എന്നതായിരുന്നു. മുൻപത്തെ ഉത്തരവിലെ നിരീക്ഷണങ്ങൾ പരിഗണിക്കാതെ തന്നെ ജാമ്യാപേക്ഷയിൽ തീരുമാനമെടുക്കണമെന്നും ഹൈക്കോടതി നിരീക്ഷിച്ചിരുന്നു. ഹൈക്കോടതിയുടെ ആ ഉത്തരവിനെതിരെയാണ് സ്പെഷ്യൽ ലീവ് പെറ്റീഷൻ സമർപ്പിക്കപ്പെട്ടത്. ആ ഉത്തരവ് പരിഗണിക്കവെ, ക്രിമിനൽ നടപടിക്രമം വകുപ്പ് 438 പ്രകാരം ഒരാൾ ജാമ്യമില്ലാ കുറ്റത്തിന് അറസ്റ്റ് ചെയ്യപ്പെടുമെന്ന് വിശ്വസിക്കാൻ കാരണമുണ്ടെങ്കിൽ, ഹൈക്കോടതിക്കോ സെഷൻസ് കോടതിക്കോ ഉചിതമെന്ന് തോന്നുന്ന പക്ഷം അത്തരം അറസ്റ്റ് ഉണ്ടായാൽ അയാളെ ജാമ്യത്തിൽ വിടാൻ നിർദ്ദേശിക്കാമെന്നും, അതിൽ ആവശ്യമായ നിബന്ധനകൾ ഉൾപ്പെടുത്താമെന്നും ഈ കോടതി നിരീക്ഷിച്ചു.

ജാമ്യമില്ലാത്ത കേസുകളിൽ അറസ്റ്റ് മുൻകൂട്ടി കണ്ടാണ് മുൻകൂർ ജാമ്യം നൽകുന്നതെങ്കിലും, പ്രതിയെ വിചാരണ ചെയ്യേണ്ട കോടതിയെ മറികടക്കുക എന്നതല്ല ഇതിന്റെ അർത്ഥമെന്നും കോടതി കൂട്ടിച്ചേർത്തു. അതിനാൽ, അത്തരം മുൻകൂർ ജാമ്യ ഉത്തരവുകൾ പരിമിതമായ കാലയളവിലേക്ക് മാത്രമുള്ളതായിരിക്കണമെന്നും, അന്വേഷണത്തിൽ പുരോഗതിയുണ്ടാവുകയോ കുറ്റപത്രം സമർപ്പിക്കുകയോ ചെയ്ത ശേഷം ലഭ്യമായ തെളിവുകൾ വിലയിരുത്തി തീരുമാനമെടുക്കാൻ സാധാരണ കോടതിക്ക് വിട്ടുകൊടുക്കണമെന്നും ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. ഇതിലൂടെ കോടതി വ്യക്തമാക്കാൻ ആഗ്രഹിച്ചത്, ഒരു മുൻകൂർ ജാമ്യ ഉത്തരവ് വിചാരണയുടെ അവസാനം വരെ നീണ്ടുനിൽക്കുന്ന ഒന്നല്ലെന്നും, സാധാരണ കോടതിയെ മറികടക്കാൻ പാടില്ലാത്തതിനാൽ അത് പരിമിതമായ കാലാവധിയിലേക്ക് മാത്രമുള്ളതായിരിക്കണം എന്നുമാണ്. കേസിന്റെ വസ്തുതകൾ പരിഗണിച്ചും, പ്രതിക്ക് സാധാരണ കോടതിയെ ജാമ്യത്തിനായി സമീപിക്കാനും ആ കോടതിക്ക് ജാമ്യാപേക്ഷയിൽ തീരുമാനമെടുക്കാനും ആവശ്യമായ സമയം കണക്കിലെടുത്തുമാണ് ഈ പരിമിത കാലാവധി നിശ്ചയിക്കേണ്ടത്. മറ്റൊരു വിധത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ, ജാമ്യാപേക്ഷയിൽ ഏതെങ്കിലും തരത്തിൽ ഒരു തീരുമാനമാകുന്നത് വരെ പ്രതിക്ക് മുൻകൂർ ജാമ്യത്തിൽ തുടരാൻ കോടതി അനുമതി നൽകിയേക്കാം. കുറച്ചുകൂടി വ്യക്തമാക്കിയാൽ, ജാമ്യാപേക്ഷ തീർപ്പാക്കുന്ന ദിവസം വരെയോ, അല്ലെങ്കിൽ പ്രതികൾക്ക് താല്പര്യമുണ്ടെങ്കിൽ ഉയർന്ന കോടതിയെ സമീപിക്കാൻ സൗകര്യപ്രദമായ രീതിയിൽ അതിനുശേഷമുള്ള ഏതാനും ദിവസങ്ങൾ വരെയോ മുൻകൂർ ജാമ്യം അനുവദിക്കാവുന്നതാണ്. പ്രതികളെ വിചാരണ കോടതിയിൽ ഹാജരാക്കിയാലുടൻ, ജാമ്യാപേക്ഷയിൽ മെറിറ്റ് അടിസ്ഥാനത്തിൽ

കോടതി തീരുമാനമെടുക്കുന്നതിന് മുൻപ് തന്നെ മുൻകൂർ ജാമ്യം അവസാനിക്കും എന്നൊരു അർത്ഥം നൽകാൻ സലാഹുദ്ദീൻ കേസിലെ വിധി ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടില്ല. ആ വിധി അപ്രകാരം വേണം മനസ്സിലാക്കാൻ."

നിർമ്മൽ ജീത് കൗർ v. സ്റ്റേറ്റ് ഓഫ് മധ്യപ്രദേശും മറ്റൊരാളും[8] എന്ന കേസിൽ, കെ.എൽ. വർമ്മ (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിലെ "*...അല്ലെങ്കിൽ ഉയർന്ന കോടതിയെ സമീപിക്കാൻ പ്രതികളെ പ്രാപ്തരാക്കുന്നതിന് അതിനുശേഷമുള്ള ഏതാനും ദിവസങ്ങൾ കൂടി...*" എന്ന പരാമർശം വകുപ്പ് 439-ലെ നിയമപരമായ നിബന്ധനകൾക്ക് വിരുദ്ധമാണെന്ന് കണ്ടെത്തി. അത് ഉദ്ധരിക്കുന്നത് ഉചിതമായിരിക്കും:

"**13.** ഈ കോടതിയുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ, കെ.എൽ. വർമ്മ കേസിലെ 'അല്ലെങ്കിൽ ഉയർന്ന കോടതിയെ സമീപിക്കാൻ പ്രതികളെ പ്രാപ്തരാക്കുന്നതിന് അതിനുശേഷമുള്ള ഏതാനും ദിവസങ്ങൾ കൂടി' എന്ന ഭാഗം അവ്യക്തമാണ്.

xxx xxx xxx xxx

20. *സലാഹുദ്ദീൻ* കേസിലും ജാമ്യത്തിനായി സാധാരണ കോടതിയെ സമീപിക്കണമെന്ന് ഈ കോടതി നിരീക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. സ്വാഭാവികമായും, കോഡിലെ വകുപ്പ് 439 പ്രകാരമുള്ള ഒരു അപേക്ഷ നിയമപരമായ രീതിയിലായിരിക്കണം. വകുപ്പ് 439 പ്രകാരം പരിഹാരം തേടുന്ന പ്രതി, അപേക്ഷ കൈകാര്യം ചെയ്യാൻ കോടതിക്ക് നിയമപരമായ അധികാരം ഉണ്ടെന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തണം. അപേക്ഷകൻ കസ്റ്റഡിയിൽ അല്ലാതെ, വകുപ്പ് 439 പ്രകാരം മാത്രം അപേക്ഷ നൽകുന്നത് ആ കോടതിക്ക് അധികാരിത നൽകുന്നില്ല. ഉയർന്ന കോടതിയെ 'സമീപിക്കാൻ' സമയം

8 (2004) 7 SCC 558

നീട്ടി നൽകുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട *കെ.എൽ. വർമ്മ* കേസിലെ നിരീക്ഷണം, വകുപ്പ് 439-ലെ പ്രതി കസ്റ്റഡിയിലായിരിക്കണം എന്ന നിബന്ധന പരാമർശിക്കാത്തതിനാൽ, അശ്രദ്ധമൂലം സംഭവിച്ച വിധിന്യായം (പെർ ഇൻക്യൂറിയം) ആയി കണക്കാക്കേണ്ടി വരും. *സ്റ്റേറ്റ് v. രത്തൻ ലാൽ അറോറ* എന്ന കേസിൽ, നിയമപരമായ തടസ്സങ്ങൾ പരിഗണിക്കാതെ നൽകുന്ന വിധിന്യായങ്ങൾക്ക് ഒരു മുൻകാല വിധിന്യായത്തിന്റെ പ്രസക്തി ഉണ്ടാവില്ലെന്നും അവ അശ്രദ്ധമൂലം ഉണ്ടായതായി കണക്കാക്കണമെന്നും പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ കേസും സമാനമായ അല്ലെങ്കിൽ അതിലും ശക്തമായ സാഹചര്യത്തിലുള്ളതാണ്. വകുപ്പ് 439-ലെ വ്യവസ്ഥകൾ അവിടെ ശ്രദ്ധിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ലെന്ന് കാണുന്നു.

xxx xxx xxx xxx

23. വകുപ്പ് 438 നൽകുന്ന സംരക്ഷണ കവചം സലാഹുദ്ദീൻ കേസിൽ നിർദ്ദേശിച്ചതിലും അപ്പുറത്തേക്ക് നീട്ടുകയാണെങ്കിൽ, വകുപ്പ് 439-ൽ വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിട്ടുള്ള കസ്റ്റഡി സംബന്ധമായ നിർബന്ധിത നിയമങ്ങളുടെ നഗ്നമായ ലംഘനമായിരിക്കും അത് സംഭവിക്കുക. മറ്റൊരു വിധത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ, അപേക്ഷകൻ ഉയർന്ന കോടതികൾ വരെയുള്ള പരിഹാരങ്ങൾ തേടുന്നത് വരെ വകുപ്പ് 439-ലെ വ്യവസ്ഥകൾ വെറും പാഴ്വാക്കുകളായി മാറും. ഒരു നിയമസംഹിതയുടെയും ഒരു ഭാഗവും ഇത്തരത്തിൽ അനാവശ്യമാക്കി മാറ്റാൻ കഴിയില്ല."

5. **എച്ച്.ഡി.എഫ്.സി ബാങ്ക് ലിമിറ്റഡ് v. ജെ.ജെ. മന്നൻ**[9] എന്ന കേസിൽ,

9 (2010) 1 SCC 679

സിബ്ബിയ (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിലെ ഭരണഘടനാ ബെഞ്ചിന്റെ തീരുമാനത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള വാദങ്ങൾ പരാമർശിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, വകുപ്പ് 438 പ്രകാരമുള്ള സംരക്ഷണം അന്വേഷണം പൂർത്തിയാകുന്നത് വരെയും കുറ്റപത്രം സമർപ്പിക്കുന്നത് വരെയും മാത്രമേയുള്ളൂ എന്ന നിലപാടാണ് ഈ കോടതി സ്വീകരിച്ചത്. 14 ഉം 18 ഉം മുതൽ 20 വരെയുള്ള ഖണ്ഡികകൾ ഉദ്ധരിച്ചാൽ:

> "**14.** ക്രിമിനൽ നടപടിക്രമത്തിലെ വകുപ്പ് 438-ന്റെ പ്രയോഗത്തെക്കുറിച്ച് വിശദമായി പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഹർബക്ഷ് സിംഗ് സിബ്ബിയ v. സ്റ്റേറ്റ് ഓഫ് പഞ്ചാബ് എന്ന ഭരണഘടനാ ബെഞ്ച് വിധി പരാമർശിച്ചുകൊണ്ട്, ഭരണഘടനയുടെ ആർട്ടിക്കിൾ 21 ഉറപ്പുനൽകുന്ന വ്യക്തിസ്വാതന്ത്ര്യവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഗുണകരമായ ഒരു വ്യവസ്ഥയാണിതെന്ന് മിസ്റ്റർ ദത്ത ബോധിപ്പിച്ചു. ജാമ്യം നിഷേധിക്കുന്നത് വ്യക്തിസ്വാതന്ത്ര്യം ഹനിക്കുന്നതിന് തുല്യമായതിനാൽ, വകുപ്പ് 438-ന്റെ വ്യാപ്തിയിൽ അനാവശ്യ നിയന്ത്രണങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തുന്നതിനെതിരെ കോടതി നിലകൊള്ളണമെന്ന് ഭരണഘടനാ ബെഞ്ച് നിരീക്ഷിച്ചതായും അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാട്ടി.
>
> xxx xxx xxx xxx
>
> **18.** കൂടാതെ, ഒരു കേസുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് പ്രതിയെ ഒരിയ്ക്കലും അറസ്റ്റ് ചെയ്യാതിരിക്കാൻ വകുപ്പ് 438 പ്രകാരം ഒരു 'ബ്ലാങ്കറ്റ് ഓർഡർ' - പൂർണ്ണമായ തടസ്സ ഉത്തരവ്) നൽകാൻ കഴിയില്ലെന്നും തുടർച്ചയായി സൂചിപ്പിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഇത്തരമൊരു സാഹചര്യം ഒഴിവാക്കാനാണ് അദ്രി ധരൻ ദാസ് കേസിൽ, പ്രതിക്ക് കീഴടങ്ങാനും സ്ഥിര ജാമ്യം നേടാനും സൗകര്യപ്രദമായി മുൻകൂർ ജാമ്യം പരിമിതമായ കാലയളവിലേക്ക് നൽകുന്നതെന്ന് നിരീക്ഷിച്ചത്. സലാഹുദ്ദീൻ കേസിലും ഇതേ

നിലപാട് ആവർത്തിച്ചു. മുൻകൂർ ജാമ്യം പരിമിതമായ കാലാവധിയിലേക്ക് മാത്രമുള്ളതായിരിക്കണമെന്നും, പ്രധാനമായും ആ കാലാവധി കഴിയുമ്പോൾ, അന്വേഷണത്തിലെ പുരോഗതിയോ കുറ്റപത്രം സമർപ്പിക്കലോ വഴി ലഭ്യമായ തെളിവുകൾ വിലയിരുത്തി തീരുമാനമെടുക്കാൻ സാധാരണ കോടതിക്ക് വിട്ടുകൊടുക്കണമെന്നും അവിടെ നിരീക്ഷിക്കുകയുണ്ടായി.

19. പരാതിക്കാരന്റെ വ്യക്തിപരമായ വിരോധമോ പ്രതികാരബുദ്ധിയോ തീർക്കുന്നതിനായി ഒരാൾ പീഡിപ്പിക്കപ്പെടാനോ അപമാനിക്കപ്പെടാനോ പാടില്ല എന്നതാണ് വകുപ്പ് 438-ന്റെ ലക്ഷ്യമെന്ന് ഈ കോടതിയും ഹൈക്കോടതികളും ആവർത്തിച്ച് വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ അതേസമയം, അന്വേഷണം പൂർത്തിയാകുകയും കുറ്റപത്രം സമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്ത ശേഷം കോടതിയിൽ കീഴടങ്ങുന്നതിൽ നിന്ന് പ്രതിയെ ഒഴിവാക്കാൻ വകുപ്പ് 438 ഉപയോഗിക്കാൻ കഴിയില്ല. അത്തരമൊരു വ്യാഖ്യാനം വകുപ്പ് 438-ന്റെ വ്യവസ്ഥകളെ ലംഘിക്കുന്നതിന് തുല്യമാകും; കാരണം, കുറ്റപത്രം സമർപ്പിക്കുകയും കുറ്റാരോപണം ഫ്രെയിം ചെയ്യുകയും ചെയ്താലും, വിചാരണ വേളയിൽ പോലും പ്രതി കോടതിയിൽ ഹാജരാകാതിരിക്കാൻ ഇത് ഇടയാക്കും.

20. അന്വേഷണ ഘട്ടത്തിലെ അറസ്റ്റാണ് വകുപ്പ് 438 വിഭാവനം ചെയ്യുന്നത്. അന്വേഷണ വേളയിൽ അറസ്റ്റ് ചെയ്യപ്പെട്ടാൽ പ്രതിക്ക് ജാമ്യത്തിൽ ഇറങ്ങാനുള്ള ഒരു സംവിധാനമാണ് ഇത് നൽകുന്നത്. അന്വേഷണത്തിൽ പ്രതിക്കെതിരെ തെളിവുകൾ കണ്ടെത്തുകയും കുറ്റപത്രത്തിൽ പ്രതിയായി ഉൾപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്താൽ, പ്രതി കോടതിയുടെ കസ്റ്റഡിയിൽ കീഴടങ്ങുകയും സ്ഥിര ജാമ്യത്തിനായി

അപേക്ഷിക്കുകയും വേണം. മുൻകൂർ ജാമ്യ ഉത്തരവിന്റെ ബലത്തിൽ, കുറ്റം ചുമത്തപ്പെട്ട ഒരു പ്രതിക്ക് വിചാരണ കോടതിയിൽ ഹാജരാകാതിരിക്കാൻ കഴിയില്ല.

21. ഒന്നാം എതിർകക്ഷി വിചാരണ കോടതിയിൽ ഒരിക്കൽ പോലും ഹാജരായിട്ടില്ല എന്ന അപ്പീൽവാദിയുടെ വാദം അംഗീകരിക്കുകയാണെങ്കിൽ, പ്രതിയുടെ അഭാവത്തിൽ കുറ്റം ചുമത്തി എന്ന വിചിത്രമായ സാഹചര്യത്തിലേക്ക് അത് നയിക്കും. ഇത് Cr.P.C യിലെ വകുപ്പ് 240(2).-യുടെ ലക്ഷ്യത്തെ തന്നെ ഇല്ലാതാക്കും."

6. **സത്പാൽ സിംഗ് v. ദ സ്റ്റേറ്റ് ഓഫ് പഞ്ചാബ്**[10] എന്ന കേസിലെ 14-ാം ഖണ്ഡികയിൽ ഇപ്രകാരം പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്:

"**14.** ഏത് സാഹചര്യത്തിലായാലും, കുറ്റപത്രത്തിന്റെ (വകുപ്പ് 173(2) പ്രകാരമുള്ള റിപ്പോർട്ട്) അടിസ്ഥാനത്തിൽ കോടതി പ്രതിയെ സമൻസ് അയച്ച് വിളിക്കുന്നത് വരെ മാത്രമേ വകുപ്പ് 438 പ്രകാരമുള്ള സംരക്ഷണം ലഭ്യമാവുകയുള്ളൂ. അത്തരത്തിൽ ഹാജരാകുമ്പോൾ, പ്രതി വകുപ്പ് 439 പ്രകാരം സ്ഥിര ജാമ്യം തേടേണ്ടതുണ്ട്. ആ അപേക്ഷ കോടതി അതിന്റെ ഗുണഗണങ്ങൾ പരിശോധിച്ച് തീരുമാനിക്കണം. വകുപ്പ് 438 പ്രകാരം മുൻകൂർ ജാമ്യം ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നതുകൊണ്ട് മാത്രം ഒരാൾക്ക് വകുപ്പ് 439 പ്രകാരം സ്വയമേവ സ്ഥിര ജാമ്യത്തിന് അർഹതയുണ്ടെന്ന് അർത്ഥമില്ല. മുൻകൂർ ജാമ്യം നൽകുന്നതിനായി കോടതിക്കുണ്ടാകേണ്ട ബോധ്യവും, സ്ഥിര ജാമ്യം പരിഗണിക്കുമ്പോൾ ഉണ്ടാകേണ്ട ബോധ്യവും വ്യത്യസ്തമാണ്."

7. **സിബ്ബിയ** (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിനെ ആസ്പദമാക്കി, മേത്ര കേസിലെ രണ്ടംഗ ബെഞ്ച് **സലാഹുദ്ദീൻ** (മേൽപ്പരാമർശം), **കെ.എൽ. വർമ്മ** (മേൽപ്പരാമർശം), **അദ്രി ധരൻ**

10 (2018) SCC Online SC 415

ദാസ് (മേൽപ്പരാമർശം), **സുനിത ദേവി** (മേൽപ്പരാമർശം) എന്നീ വിധിന്യായങ്ങൾ അശ്രദ്ധമൂലം സംഭവിച്ചവ (പെർ ഇൻക്യൂറിയം) ആണെന്ന നിലപാടാണ് സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളതെന്ന കാര്യം പ്രസക്തമാണ്. അത് ഉദ്ധരിക്കാം:

> **"123.** സിബ്ബിയ കേസിലെ ഭരണഘടനാ ബെഞ്ച് നൽകിയ വ്യക്തമായ നിയമപ്രഖ്യാപനത്തിന്റെ വെളിച്ചത്തിൽ, മുൻകൂർ ജാമ്യത്തിന്റെ കാലാവധി പരിമിതപ്പെടുത്തുന്നത് ശരിയല്ല. മുൻകൂർ ജാമ്യം പരിമിതമായ കാലയളവിലേക്കാണെന്നും അതിനുശേഷം പ്രതി സാധാരണ കോടതിയിൽ ജാമ്യത്തിനായി അപേക്ഷിക്കണമെന്നും കോടതി നിരീക്ഷിക്കുമ്പോൾ, ആ പരിമിത കാലയളവിനുശേഷം വകുപ്പ് 438-ന്റെ ആയുസ്സ് അവസാനിക്കുമെന്നാണ് അതിനർത്ഥം. ഇത്തരമൊരു പരിമിതി നിയമനിർമ്മാണ സഭ വിഭാവനം ചെയ്തിട്ടില്ല. വകുപ്പ് 438 പുനർലേഖനം ചെയ്യേണ്ടതില്ലെന്ന് സിബ്ബിയ കേസിലെ ഭരണഘടനാ ബെഞ്ച് വ്യക്തമായി നിരീക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിനാൽ, ഭരണഘടനാ ബെഞ്ചിന്റെ വ്യക്തമായ നിയമപ്രഖ്യാപനം നിലനിൽക്കെ, വകുപ്പ് 438 പ്രകാരം ജാമ്യം അനുവദിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഉത്തരവിന്റെ കാലാവധി വെട്ടിക്കുറയ്ക്കാൻ കഴിയില്ല.
>
> **124.** *സലാഹുദ്ദീൻ അബ്ദുൾസമദ് ഷെയ്ഖ് v. സ്റ്റേറ്റ് ഓഫ് മഹാരാഷ്ട്ര, കെ.എൽ. വർമ്മ v. സ്റ്റേറ്റ്, അദ്രി ധരൻ ദാസ് v. സ്റ്റേറ്റ് ഓഫ് വെസ്റ്റ് ബംഗാൾ, സുനിത ദേവി v. സ്റ്റേറ്റ് ഓഫ് ബീഹാർ* എന്നീ കേസുകൾ തീരുമാനിച്ച ബഹുമാനപ്പെട്ട ജഡ്ജിമാരുടെ ശ്രദ്ധയിൽ സിബ്ബിയ കേസിലെ ഭരണഘടനാ ബെഞ്ചിന്റെ വിധിന്യായം ഒരുപക്ഷേ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ടാവില്ല.
>
> **125.** *നരേഷ് കുമാർ യാദവ് v. രവീന്ദ്ര കുമാർ* എന്ന കേസിൽ ഈ കോടതിയുടെ

രണ്ടംഗ ബെഞ്ച് ഇപ്രകാരം നിരീക്ഷിച്ചു: (SCC p. 632d)

"വകുപ്പ് 438 പ്രകാരം വിനിയോഗിക്കാവുന്ന അധികാരം അസാധാരണമായ സ്വഭാവമുള്ളതാണ്, അത് അസാധാരണമായ കേസുകളിൽ മാത്രമേ [ഉപയോഗിക്കാവൂ]."

ഈ സമീപനം നിയമനിർമ്മാണ സഭയുടെ ഉദ്ദേശ്യത്തിനും സിബ്ബിയ കേസിലെ ഭരണഘടനാ ബെഞ്ചിന്റെ തീരുമാനത്തിനും വിരുദ്ധമാണ്."

xxx xxx xxx xxx

127. 124, 125 എന്നീ ഖണ്ഡികകളിൽ പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്ന വിധിന്യായങ്ങളും ഉത്തരവുകളും സിബ്ബിയ കേസിൽ ഈ കോടതിയുടെ ഭരണഘടനാ ബെഞ്ച് പ്രഖ്യാപിച്ച നിയമത്തിന് വിരുദ്ധമാണ്. ഈ വിധിന്യായങ്ങളും ഉത്തരവുകളും നിയമനിർമ്മാണ സഭയുടെ ഉദ്ദേശ്യത്തിന് നിരക്കാത്തതുമാണ്. വകുപ്പ് 438 തിരുത്തിയെഴുതുന്നത് കോടതിക്ക് നീതീകരിക്കാനാവില്ല.

xxx xxx xxx xxx

138. കൂടുതൽ അംഗബലമുള്ള ബെഞ്ചിന്റെ വിധി കുറഞ്ഞ അംഗബലമുള്ള ബെഞ്ചിന് ബാധകമാണെന്ന് മാത്രമല്ല, തുല്യ അംഗബലമുള്ള ബെഞ്ചിന്റെ വിധി മറ്റൊരു തുല്യ ബെഞ്ചിനും ബാധകമാണെന്ന അനിവാര്യമായ നിഗമനമാണ് ഇംഗ്ലീഷ്, ഇന്ത്യൻ നിയമങ്ങളുടെ വിശകലനം വ്യക്തമാക്കുന്നത്. നിലവിലെ സാഹചര്യത്തിൽ, ഖണ്ഡിക 124-ലും 125-ലും സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന വിധിന്യായങ്ങൾ ഈ കോടതിയിലെ രണ്ട് അല്ലെങ്കിൽ മൂന്നംഗ ജഡ്ജിമാരുടേതാണ്. വകുപ്പ് 438 CrPC-ക്ക് കീഴിലുള്ള മുൻകൂർ

ജാമ്യത്തിന്റെ എല്ലാ വശങ്ങളും സമഗ്രമായി കൈകാര്യം ചെയ്ത ഈ കോടതിയുടെ സിബ്ബിയ കേസിലെ ഭരണഘടനാ ബെഞ്ച് വിധി ഈ വിധിന്യായങ്ങൾ വ്യക്തമായും അവഗണിച്ചിരിക്കുന്നു. തൽഫലമായി, ഈ വിധിയിലെ 124, 125 എന്നീ ഖണ്ഡികകളിൽ പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്ന വിധിന്യായങ്ങൾ അശ്രദ്ധമൂലം സംഭവിച്ചവയാണ് (പെർ ഇൻക്യൂറിയം)."

8. വിഭിന്നമായ ഈ രണ്ട് ചിന്താഗതികളുടെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ, ഈ വിഷയം ഒരു വിശാലമായ ബെഞ്ച് പരിഗണിക്കേണ്ടതുണ്ടെന്ന് മുതിർന്ന അഭിഭാഷകനും അമിക്കസ് ക്യൂറിയുമായ ശ്രീ ഹരിൻ പി. റാവൽ ബോധിപ്പിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ, സിബ്ബിയ (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിലെ ഭരണഘടനാ ബെഞ്ച് പോലും വിചാരണ അവസാനിക്കുന്നത് വരെ പ്രതിക്ക് മുൻകൂർ ജാമ്യത്തിന്റെ പരിരക്ഷ ലഭ്യമാണെന്ന ഒരു സിദ്ധാന്തം അക്ഷരാർത്ഥത്തിൽ എവിടെയും പറയുന്നില്ല.

9. ഇരുഭാഗത്തെയും അഭിഭാഷകരെ കേട്ടതിൽ നിന്നും, ഒരിക്കൽ മുൻകൂർ ജാമ്യം ലഭിച്ചാൽ അത് എന്നെന്നേക്കും മുൻകൂർ ജാമ്യമായിരിക്കും എന്നൊരു നിയമം സിബ്ബിയ (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിലെ ഭരണഘടനാ ബെഞ്ച് പ്രഖ്യാപിച്ചിട്ടില്ലെന്നാണ് ഈ കോടതിയുടെ പ്രാഥമിക നിഗമനം.

10. സിബ്ബിയ (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിൽ, മുൻകൂർ ജാമ്യത്തിന്റെ കാലാവധിയെക്കുറിച്ച് ഈ കോടതി ചുരുക്കത്തിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ ചർച്ച പ്രാഥമികമായി എഫ്.ഐ.ആർ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുന്നതിന് മുൻപുള്ള ഘട്ടത്തിൽ മുൻകൂർ ജാമ്യം അനുവദിക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ചാണെന്നാണ് ഈ കോടതിക്ക് തോന്നുന്നത് (താഴെ ഉദ്ധരിച്ചിരിക്കുന്ന 43-ാം ഖണ്ഡിക കാണുക). മുൻകൂർ ജാമ്യം പരിമിതമായ കാലയളവിലേക്ക്

ആകാം എന്നതിലേക്കുള്ള സൂചനകൾ സിബ്ബിയ (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിലുണ്ടെന്നാണ് ഈ കോടതി മനസ്സിലാക്കുന്നത്. 19, 40, 42, 43 എന്നീ ഖണ്ഡികകൾ ഉദ്ധരിച്ചാൽ:

> "19. ... വകുപ്പ് 438(1) പ്രകാരം ഇളവ് അനുവദിക്കുമ്പോൾ, തടസ്സമില്ലാത്ത അന്വേഷണം ഉറപ്പാക്കുന്നതിനായി വകുപ്പ് 438(2) പ്രകാരം ഉചിതമായ നിബന്ധനകൾ ഏർപ്പെടുത്താവുന്നതാണ്. തെളിവ് നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 27 പ്രകാരം എന്തെങ്കിലും വസ്തുതകൾ കണ്ടെത്താൻ സാധ്യതയുണ്ടെന്ന് പോലീസ് ബോധ്യപ്പെടുത്തിയാൽ, ജാമ്യത്തിൽ വിട്ടയച്ച വ്യക്തിയെ ആ കണ്ടെത്തൽ സുഗമമാക്കുന്നതിനായി പോലീസ് കസ്റ്റഡിയിൽ വിട്ടുനൽകാൻ ബാധ്യസ്ഥനായിരിക്കും എന്നത് ഇത്തരം നിബന്ധനകളിൽ ഒന്നാകാം. കൂടാതെ, ആവശ്യം വരുന്ന പക്ഷം, ജാമ്യത്തിൽ കഴിയുന്ന വ്യക്തി നൽകുന്ന വിവരങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ കണ്ടെത്തുന്ന തെളിവുകൾക്ക് മേൽ തെളിവ് നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 27-ന്റെ ആനുകൂല്യം പ്രോസിക്യൂഷന് ക്ലെയിം ചെയ്യാവുന്നതാണ്. 'സ്റ്റേറ്റ് ഓഫ് യു.പി. v ദേവ്മാൻ ഉപാധ്യായ' എന്ന കേസിൽ ഈ കോടതി വ്യക്തമാക്കിയ തത്വമനുസരിച്ച്—കസ്റ്റഡിയിലല്ലാത്ത ഒരാൾ അന്വേഷണ ഉദ്യോഗസ്ഥനെ സമീപിച്ച്, തനിക്കെതിരെയുള്ള കുറ്റവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഏതെങ്കിലും വസ്തുത കണ്ടെത്താൻ സഹായിക്കുന്ന വിവരങ്ങൾ നൽകിയാൽ, അയാൾ പോലീസിന് മുന്നിൽ കീഴടങ്ങിയതായി ഉചിതമായി കണക്കാക്കാം. ഈ നിയമത്തിന്റെ വിശാലമായ അടിസ്ഥാനം ഇപ്രകാരമാണ് പ്രസ്താവിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്: ക്രിമിനൽ നടപടിക്രമത്തിലെ വകുപ്പ് 46 അനുസരിച്ച്, ഒരാൾ കസ്റ്റഡിയിലായെന്ന് പറയുന്നതിന് മുൻപായി പ്രത്യേക ഔദ്യോഗിക നടപടിക്രമങ്ങളൊന്നും വിഭാവനം ചെയ്യുന്നില്ല; വാക്കിലൂടെയോ പ്രവൃത്തിയിലൂടെയോ ഒരാൾ കസ്റ്റഡിക്ക് വഴങ്ങുന്നത്

തന്നെ മതിയാകും. സമാനമായ കാരണങ്ങളാൽ, അന്വേഷണ ഏജൻസി വകുപ്പ് 167(2) പ്രകാരം കുറ്റാരോപിതനെ പോലീസ് കസ്റ്റഡിയിൽ വിട്ടുനൽകുന്നതിന് ന്യായമായ കാരണങ്ങൾ നിരത്തിയാൽ മുൻകൂർ ജാമ്യം നിഷേധിക്കണം എന്ന വാദത്തോടും ഈ കോടതിക്ക് യോജിക്കാൻ കഴിയില്ല.

xxx xxx xxx xxx

40. ഹൈക്കോടതി ശുപപ്പെടുത്തിയ ഒരു നിർദ്ദേശത്തോട് ഈ കോടതി യോജിക്കുന്നു എന്ന് പറഞ്ഞിരുന്നു. അത് രണ്ടാമത്തെ നിർദ്ദേശമാണ്. മുൻകൂർ ജാമ്യത്തിനായുള്ള ഒരു 'ബ്ലാങ്കറ്റ് ഓർഡർ' സാധാരണഗതിയിൽ പുറപ്പെടുവിക്കാൻ പാടില്ല എന്നതിനോട് ഈ കോടതി യോജിക്കുന്നു. ഇത് ആ സെക്ഷനിലെ ഭാഷയിൽ നിന്ന് തന്നെ വ്യക്തമാണ്; മുകളിൽ ചർച്ച ചെയ്തതുപോലെ, താൻ അറസ്റ്റ് ചെയ്യപ്പെട്ടേക്കാം എന്ന് വിശ്വസിക്കാൻ തക്കതായ കാരണം ഉണ്ടെന്ന് അപേക്ഷകൻ കാണിക്കേണ്ടതുണ്ട്. അപേക്ഷകന്റെ അറസ്റ്റ് ചെയ്യപ്പെടുമെന്ന ഭയം യഥാർത്ഥമാണെന്ന് പറയത്തക്ക വിധം വ്യക്തമായ എന്തെങ്കിലും അടിസ്ഥാനമുണ്ടെങ്കിൽ മാത്രമേ ഒരു വിശ്വാസം യുക്തിസഹമാണെന്ന് പറയാൻ കഴിയൂ. അതുകൊണ്ടാണ്, സാധാരണഗതിയിൽ, വകുപ്പ് 438(1) പ്രകാരം "ഏതൊരു കുറ്റത്തിന് എപ്പോൾ അറസ്റ്റ് ചെയ്യപ്പെട്ടാലും" അപേക്ഷകനെ ജാമ്യത്തിൽ വിടണം എന്ന രീതിയിലുള്ള ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കാൻ പാടില്ലാത്തത്. ഇതാണ് മുൻകൂർ ജാമ്യത്തിലെ 'ബ്ലാങ്കറ്റ് ഓർഡർ' കൊണ്ട് അർത്ഥമാക്കുന്നത്; അതായത്, നിയമവിരുദ്ധമെന്ന് ആരോപിക്കപ്പെടുന്ന ഏത് പ്രവൃത്തിയെയും അല്ലെങ്കിൽ കൃത്യമായ വിവരങ്ങൾ ലഭ്യമല്ലാത്ത ഏത് സാഹചര്യത്തെയും പൂതപ്പിട്ടെന്നപോലെ

മൂടിവെക്കുന്നതോ സംരക്ഷിക്കുന്നതോ ആയ ഉത്തരവാണത്. ജാമ്യമില്ലാ വകുപ്പ് പ്രകാരം താൻ അറസ്റ്റ് ചെയ്യപ്പെട്ടേക്കാം എന്ന അപേക്ഷകന്റെ യുക്തിസഹമായ വിശ്വാസമാണ് വകുപ്പ് 438(1) പ്രകാരമുള്ള നിർദ്ദേശത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനം. ഒരു സിവിൽ കേസിലെ വാദമുഖങ്ങൾ തയ്യാറാക്കുന്ന അത്രയും സൂക്ഷ്മതയോടെ അപേക്ഷകൻ അപേക്ഷ തയ്യാറാക്കണമെന്ന് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നത് പ്രായോഗികമല്ല, അങ്ങനെയൊന്ന് ഈ വകുപ്പ് ആവശ്യപ്പെടുന്നുമില്ല. എന്നാൽ, തന്റെ വിശ്വാസം യുക്തിസഹമാണെന്ന് കോടതിയെ ബോധ്യപ്പെടുത്തുന്നതിനായി അപേക്ഷകൻ വ്യക്തമായ വസ്തുതകളും സംഭവങ്ങളും വെളിപ്പെടുത്തിയിരിക്കണം. ഈ വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള അധികാരം വിനിയോഗിക്കുന്നതിന് അത്തരം വിശ്വാസം ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടത് അത്യന്താപേക്ഷിതമാണ്.

xxx xxx xxx xxx

42. വകുപ്പ് 438(1) പ്രകാരമുള്ള ജാമ്യ ഉത്തരവുകൾ പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതിലെ ചില ലഘു നടപടിക്രമങ്ങളെക്കുറിച്ച് ഈ കോടതിയുടെ മുൻപാകെ ചർച്ചകൾ നടക്കുകയുണ്ടായി. പബ്ലിക് പ്രോസിക്യൂട്ടർക്ക് നോട്ടീസ് നൽകാതെ ഈ വകുപ്പ് പ്രകാരം ഒരു ജാമ്യ ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കാൻ കഴിയുമോ? സാധിക്കും. എന്നാൽ പബ്ലിക് പ്രോസിക്യൂട്ടർക്കോ ഗവൺമെന്റ് അഡ്വക്കേറ്റിനോ ഉടനടി നോട്ടീസ് അയക്കേണ്ടതും, കക്ഷികളുടെ വാദമുഖങ്ങളുടെ വെളിച്ചത്തിൽ ജാമ്യവിഷയം പുനഃപരിശോധിക്കേണ്ടതുമാണ്. ഇടക്കാല ഉത്തരവും ഈ സെക്ഷന്റെ നിബന്ധനകൾക്ക് അനുസൃതമായിരിക്കണം, കൂടാതെ ആ ഘട്ടത്തിൽ തന്നെ അപേക്ഷകന് മേൽ ഉചിതമായ വ്യവസ്ഥകൾ ചുമത്തേണ്ടതുമാണ്. വകുപ്പ് 438(1)

പ്രകാരം പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന ഉത്തരവിന്റെ കാലാവധി നിശ്ചിത സമയത്തേക്ക് മാത്രമായി പരിമിതപ്പെടുത്തേണ്ടതുണ്ടോ? അത് നിർബന്ധമില്ല. മതിയായ കാരണങ്ങളുണ്ടെങ്കിൽ, ഉത്തരവിൽ പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്ന വിഷയത്തിൽ എഫ്.ഐ.ആർ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുന്നത് വരെയുള്ള ഒരു ഹ്രസ്വ കാലയളവിലേക്ക് മാത്രമായി കോടതിക്ക് ഉത്തരവിന്റെ കാലാവധി നിജപ്പെടുത്താവുന്നതാണ്. അത്തരം സന്ദർഭങ്ങളിൽ, എഫ്.ഐ.ആർ രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത് കഴിഞ്ഞ് ന്യായമായ ഒരു ഹ്രസ്വ കാലയളവിനുള്ളിൽ വകുപ്പ് 437 അല്ലെങ്കിൽ 439 പ്രകാരം ജാമ്യ ഉത്തരവ് കൈപ്പറ്റാൻ അപേക്ഷകനോട് നിർദ്ദേശിക്കാവുന്നതാണ്. എന്നാൽ ഇതിനെ അക്ഷരംപ്രതി പിന്തുടരേണ്ടതില്ല. ഉത്തരവിന്റെ കാലാവധി നിശ്ചിത സമയത്തേക്ക് മാത്രമായി പരിമിതപ്പെടുത്താതിരിക്കുക എന്നതാണ് പൊതുവായ രീതി.

43. കഴിഞ്ഞ ഏതാനും വർഷങ്ങളായി, വിവിധ ഹൈക്കോടതികളുടെ ഉത്തരവുകൾക്കെതിരെയുള്ള അപ്പീലുകൾ പരിഗണിക്കവെ, വകുപ്പ് 438(2) (i), (ii), (iii) എന്നിവയിൽ പറയുന്ന നിബന്ധനകൾ ചുമത്തിക്കൊണ്ട് ഈ കോടതി അനേകം പേർക്ക് മുൻകൂർ ജാമ്യം അനുവദിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതിനുപുറമെ, മിക്ക കേസുകളിലും കോടതി ഇപ്രകാരം നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ട്: (എ) തെളിവ് നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 27 പ്രകാരം എന്തെങ്കിലും കണ്ടെത്തലുകൾ നടത്താനുണ്ടെങ്കിൽ അപേക്ഷകൻ കുറഞ്ഞ സമയത്തേക്ക് പോലീസിന് മുൻപാകെ ഹാജരാകണം, അല്ലെങ്കിൽ അത്തരം കണ്ടെത്തലുകൾക്കായി അപേക്ഷകൻ കീഴടങ്ങിയതായി കണക്കാക്കണം. ചില അസാധാരണ കേസുകളിൽ, കോടതിക്ക് മുൻപാകെ ഹാജരാക്കിയ രേഖകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ, എഫ്.ഐ.ആർ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുന്നത് വരെയുള്ള ഒരാഴ്ചയോ മറ്റോ കാലയളവിലേക്ക് മാത്രമായി മുൻകൂർ ജാമ്യ ഉത്തരവ് പരിമിതപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

മൊത്തത്തിൽ നോക്കിയാൽ, വ്യക്തികൾക്ക് ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ അസൗകര്യവും പോലീസിന്റെ അന്വേഷണ അവകാശങ്ങളിൽ ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ ഇടപെടലും ഉറപ്പാക്കിക്കൊണ്ട് ഈ ഉത്തരവുകൾ തൃപ്തികരമായി പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുണ്ട്. വ്യക്തിയുടെ സ്വകാര്യ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനുള്ള അവകാശവും പോലീസിന്റെ അന്വേഷണ അവകാശവും തമ്മിൽ ഒരു സന്തുലിതാവസ്ഥ നിലനിർത്താനാണ് കോടതി ഈ ഉത്തരവുകളിലൂടെ ശ്രമിച്ചിട്ടുള്ളത്. വിവിധ കോടതികൾ മുൻകൂർ ജാമ്യം നിഷേധിച്ച അപ്പീൽവാദികളെ, ഈ കോടതി വകുപ്പ് 438(1) പ്രകാരം പണ്ടേ വിട്ടയച്ചിട്ടുണ്ട്."

(ഊന്നൽ നൽകിയിരിക്കുന്നു)

11. വ്യത്യസ്ത അംഗബലത്തിലുള്ള ബെഞ്ചുകളുടെ പരസ്പരവിരുദ്ധമായ അഭിപ്രായങ്ങളുടെ വെളിച്ചത്തിൽ, നിയമപരമായ ഈ നിലപാട് വ്യക്തവും സന്ദിഗ്ധതയില്ലാത്തതുമായ രീതിയിൽ ആധികാരികമായി തീർപ്പാക്കേണ്ടതുണ്ടെന്ന് ഈ കോടതി കരുതുന്നു. അതിനാൽ, താഴെ പറയുന്ന ചോദ്യങ്ങൾ ഒരു വിശാല ബെഞ്ചിന്റെ പരിഗണനയ്ക്കായി ഈ കോടതി സമർപ്പിക്കുന്നു:

(1) വകുപ്പ് 438 CrPC പ്രകാരം ഒരാൾക്ക് അനുവദിച്ച സംരക്ഷണം, വിചാരണ കോടതിയിൽ കീഴടങ്ങുന്നതിനും സ്ഥിരം ജാമ്യം തേടുന്നതിനും സൗകര്യപ്രദമായ രീതിയിൽ ഒരു നിശ്ചിത കാലയളവിലേക്ക് മാത്രമായി പരിമിതപ്പെടുത്തേണ്ടതുണ്ടോ?

(2) ഒരു മുൻകൂർ ജാമ്യത്തിന്റെ കാലാവധി, പ്രതിയെ കോടതി സമൻസ് അയച്ചു വിളിക്കുന്ന ഘട്ടത്തിൽ അവസാനിക്കേണ്ടതുണ്ടോ?

12. അതനുസരിച്ച്, ഈ രേഖകൾ ബഹുമാനപ്പെട്ട സുപ്രീം കോടതി ചീഫ്

2018_6_825_837

24

ജസ്റ്റിസിന് മുൻപാകെ സമർപ്പിക്കാൻ ഈ കോടതി രജിസ്ട്രിയോട് നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

വിഷയങ്ങൾ വിശാല ബെഞ്ചിന്റെ പരിഗണനയ്ക്ക് വിട്ടു.